

e-parliament-report-2016 (дата звернення: 25.10.2018).

Thiel, S. K. 2016. "A Review of introducing Game Elements to e-Participation", In *E-Democracy and Open Government (CeDEM)*, Conference for: 3-9.

Баклан, І. В., Селін, Ю. М. 2013. "Електронний парламент: методологія прийняття рішень у процесі нормотворення", *Юридична наука* 1: 13-20.

Johansen, R. C. 2006. "The E-Parliament: Global governance to serve the human interest", *Widener L. Rev.* 13: 319.

Missingham, R. 2011. "E-parliament: Opening the door", *Government Information Quarterly* 28(3): 426-434.

Корж, І. Ф. 2016. "Принципи прозорості і відкритості електронного парламенту в умовах децентралізації державної влади України",

Інформація і право 2: 17.

Gibson, R., & Cantijoch, M. 2013. "Conceptualizing and measuring participation in the age of the internet: Is online political engagement really different to offline?", *The Journal of Politics* 75(3): 701-716.

Стратегія електронного парламентаризму на 2018-2020 роки. URL: <http://document.ua/prozatverdzhennja-strategiyi-elektronno-go-parlamentarizmu-n-doc350298.html> (дата звернення: 25.10.2018).

Чукут, С. 2016. "Впровадження електронного парламенту в Україні в контексті сучасних світових тенденцій", *Держава та регіони. Серія Державне управління*, 1 (53): 133-137.

УДК 321.352/354

Божко Павло Андрійович

аспірант кафедри політології

Харківський національний

університет імені В.Н. Каразіна,

майдан Свободи, 4, Харків, 61022,

bozhko.pavel.95@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-0216-1783>

СТРАТЕГІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНИХ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Стратегія модернізації є результатом досить складного процесу взаємодії цілей і інтересів правлячої політичної еліти, її можливостей і обмежень при створенні нових політико-адміністративних інститутів, здатних бути провідниками прямих і зворотних сигналів взаємодії суспільства і влади. Для успішного втілення розробленої стратегії модернізації необхідно використовувати політико-адміністративний механізм, що включає екзогенні та ендогенні елементи. Завданням політичного управління є визначення пріоритетів і стратегій суспільного розвитку держави, а також опрацювання і переведення суспільних цінностей і сподівань у чіткий план дій.

Модернізація – це перш за все досягнення конкурентоспроможності інститутів шляхом їхніх змін. Для таких змін на першому етапі необхідно віднести основні норми і правила, формування яких означає розвиток політичного середовища. Саме тому модернізацію необхідно розглядати і з інструментальної точки зору: як умову реалізації стратегічних задумів політичної влади. У цьому сенсі модернізація системи державного управління являє собою політичний проект. Такий підхід дозволяє побачити адміністративні перетворення в рамках політичного контексту, тобто розглянути їх як процес, що відбувається під впливом і під час зіткнення інтересів і взаємодії різних груп і індивідів.

Модернізація політико-адміністративного управління в напрямі створення ефективної держави безпосередньо пов'язана з вдосконаленням політичної системи, ефективною реалізацією адміністративних реформ, раціоналізацією політико- адміністративної

взаємодії, оптимізацією системи місцевого самоврядування. Важливим є визначення оптимального співвідношення між цілями досягнення економічної ефективності за ринкових умов і соціальної спрямованості системи державного управління в цілому. Характерним для процесу модернізації є структурно-змістовне перетворення політичної системи, спрямоване на формування політичної структури соціальної дії.

Ключові слова: модернізація, політико-адміністративне управління, інституційні новації, державне управління, корпоративні інститути.

Божко Павел Андреевич
аспірант кафедри політології
Харьковский национальный
университет имени В.Н. Каразина,
пл. Свободы, 4, Харків, 61022,
bozhko.pavel.95@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0216-1783>

СТРАТЕГИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ ПОЛИТИКО-АДМИНИСТРАТИВНЫХ ИНСТИТУТОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Стратегия модернизации является результатом довольно сложного процесса взаимодействия целей и интересов правящей политической элиты, ее возможностей и ограничений при создании новых политико-административных институтов, способных быть проводниками прямых и обратных сигналов взаимодействия общества и власти. Для успешного воплощения разработанной стратегии модернизации необходимо использовать политико-административный механизм, включающий экзогенные и эндогенные элементы. Задачей политического управления является определение приоритетов и стратегий общественного развития государства, а также разработка и перевод общественных ценностей и ожиданий в четкий план действий.

Модернизация – это прежде всего достижения конкурентоспособности институтов через их изменения. Для таких изменений на первом этапе необходимо отнести основные нормы и правила, формирование которых означает развитие политической среды. Именно поэтому модернизацию необходимо рассматривать и с инструментальной точки зрения: как условие реализации стратегических замыслов политической власти. В этом смысле модернизация системы государственного управления представляет собой политический проект. Такой подход позволяет увидеть административные преобразования в рамках политического контекста, то есть рассмотреть их как процесс, происходящий под влиянием и в ходе столкновения интересов и взаимодействия различных групп и индивидов.

Модернизация политико-административного управления в направлении создания эффективного государства непосредственно связана с совершенствованием политической системы, эффективной реализацией административных реформ, рационализацией политико-административного взаимодействия, оптимизацией системы местного самоуправления. Важным является определение оптимального соотношения между целями достижения экономической эффективности в рыночных условиях и социальной направленности системы государственного управления в целом. Характерным для процесса модернизации является структурно-содержательное преобразование политической системы, направленное на формирование политической структуры социального действия.

Ключевые слова: модернизация, политико-административное управление, институциональные новации, государственное управление, корпоративные институты.

Pavlo Bozhko

PhD student, Department of Political Science
V.N. Karazin Kharkiv National University,
4, Svoboda Sq., Kharkiv, 61022
bozhko.pavel.95@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0216-1783>

STRATEGY OF MODERNIZATION OF POLITICAL-ADMINISTRATIVE INSTITUTIONS OF GOVERNANCE

The strategy of modernization is the result of a rather complex process of interaction between the goals and interests of the ruling political elite, its capabilities and limitations in the creation of new political-administrative institutions that can be conductors of direct and reverse signals of interaction between society and government. For the successful implementation of the developed strategy of modernization, it is necessary to use the political-administrative mechanism, which includes exogenous and endogenous elements. The task of political governance is to determine the priorities and strategies of social development of the state, as well as the processing and translation of social values and expectations into a clear plan of action.

Modernization is, first of all, the achievement of the competitiveness of institutions through their changes. For such changes at the first stage it is necessary to include the basic rules and regulations, the formation of which means the development of the political environment. That is why modernization must be viewed from an instrumental point of view: as a condition for the implementation of the strategic plans of political power. In this sense, the modernization of public administration is a political project. This approach allows us to see administrative changes within the political context, that is, to consider them as a process that occurs under the influence and during the clash of interests and interaction between different groups and individuals.

Modernization of political-administrative governance in the direction of effective state formation is directly related to the improvement of the political system, efficient implementation of administrative reforms, rationalization of political-administrative interaction, optimization of the system of local self-government. It is important to determine the optimal balance between the goals of achieving economic efficiency in market conditions and the social orientation of the system of public administration in general. Characteristic of the modernization process is the structural and substantive transformation of the political system aimed at the formation of the political structure of social action.

Keywords: *modernization, political-administrative governance, institutional innovations, public administration, corporate institutions.*

Початок ХХІ століття характеризується активними дослідженнями державних інститутів як управлінських конструкцій. Теоретичні дослідження в нових умовах прагнуть знайти баланс політики та управлінського механізму її здійснення, тобто показати шляхи досягнення відповідності між політичними цілями та інструментами управління (проектними, процесними, мережевими). Усередині системи державного управління виділяються функції, спрямовані на здійснення рішень політичних органів держави, і визначаються інститути, необхідні для виконання цих функцій. Разом із функціонуванням системи державного управління все більшу увагу дослідників привертає процес її розвитку,

його цілі, ситуаційні змінні і результати, а також інститути, що управляють зміною інститутів. Актуальність дослідження проблеми політико-адміністративної модернізації суспільства і держави зумовлена, передусім, тим, що всі зміни в системі державного управління відбувалися і продовжують відбуватися за рахунок модернізації. Тим часом, адміністративні реформи, що почалися і тривають у багатьох розвинених країнах, і країнах, що розвиваються, показали, що інституційні зміни далеко не завжди відповідають поставленим реформаторами цілям. З'ясувалося, що інституційні новації з багатьох причин можуть викликати опір, прагнення захистити статус-кво або

альтернативні програми зміни, що включають конкуруючі вимоги. Виникають інституційні пастки, що не тільки сповільнює темпи реформ, але й може взагалі їх дискредитувати в очах громадської думки.

Питання підвищення якості системи політико-адміністративного управління є надзвичайно актуальним в аспекті покращення управлінських функцій держави як політичного інституту в цілому. Важливою складовою процесу цього вдосконалення є ефективна система стратегічного планування і програмно-цільового управління, передусім у діяльності урядових структур, а також контроль за виконанням політико-адміністративних завдань. У цілому система управління має оперативну і чітко реагувати на політичні ініціативи і завдання, що йдуть від центрів прийняття політико-адміністративних рішень.

Теорія політичної модернізації входить у рамки загальносоціологічного напрямку, що отримав назву «соціологія розвитку». Методологічна основа соціології розвитку – концепції Ф.Теніса, М.Вебера, Т.Парсонса. Слід також зазначити, що сучасна теорія політичної модернізації широко використовує порівняльні методи, суть яких, згідно з С.М.Ліпсетом, – встановлення систематичних співвідношень між несхожими аспектами національної політики тих або інших країн і розходженнями в загальних соціальних системах, частиною яких є національна політика, наприклад, в основних цінностях.

Найбільш відомі сучасні представники теорії політичної модернізації – Г.Алмонд, Д.Аптер, Л.Біндер, С.Верба, Д.Коуелман, Л.Пай, Д.Лапаламбара, С.Хантінгтон, В.Цапф, С.Ейзенштадт.

Серед праць вітчизняних авторів, присвячених питанням модернізації політичних і адміністративних процесів, формування і розвитку системи державного управління в Україні, слід виділити роботи таких науковців, як Ю. Ковбасюк, В. Голубь, В. Ребало, Н. Нижник, М. Будник, Я. Бережний, О. Шевченко, О. Валецький, Е. Афонін, та інших дослідників. Більшість із них пропонують створення нової моделі організації діяльності органів державної влади. Також опубліковані дослідження, присвячені конкретним пропозиціям щодо реалізації політико-адміністративної реформи в країні, а також модернізації публічного управління на регіональному рівні зокрема.

У системі державного управління варто виокремлювати дві основні підсистеми –

політичну і адміністративну, що підкреслює різні напрями їхньої функціональної, змістової, суб'єктної діяльності, які об'єднані в загальний процес механізму артикуляції інтересів суспільства і держави, вироблення спільних орієнтирів і векторів функціонування, технологій дій і прийняття державно-управлінських рішень.

Політико-адміністративні інститути пов'язують політичний і адміністративний рівні державного управління. Їхня специфіка визначається суперечливим поєднанням колективних правил і політичних інтересів акторів, залучених до процесу державного управління. Усе це дозволяє визначити інститути державного управління як 1) владні утворення, які мають безпосереднє відношення до існуючого політичного режиму; 2) управлінські інструменти, що володіють адміністративним потенціалом регулятивного впливу; 3) підсумок компромісів і зіткнень коаліцій, зацікавлених у державних рішеннях груп (Ребало 2012: 25).

Адміністративні і політичні складові у сучасному суспільстві перебувають у постійному перетинанні і взаємодії. Коли йдеться про реформування або модернізацію соціальної системи, логічно виникає питання і про перерозподіл політичних, владних та й адміністративних повноважень. Іноді сама ідея такого перерозподілу і є передумовою ініціювання і проведення модернізаційних змін у системі політико-адміністративної взаємодії. Поняття «політико-адміністративне управління» безпосередньо пов'язано й інтегрує сутність та зміст основних положень і понять теорії державного і політичного управління, взаємодії держави й суспільства, співпраці між різними рівнями влади, а в деяких аспектах і системи місцевого самоврядування – як реалізації самоврядної парадигми в управлінні» (Афонін, Бережний, Валецький 2010 : 54).

Важливим фактором розширення суб'єктності системи державного управління в напрямі його модернізації є те, що, як відзначає Л.Сморгунов, можна розглядати як нову форму взаємодії держави і суспільства, – політико-комунікативний фактор. Останній можна трактувати не тільки як процес впливу на політику і діяльність органів державної влади з боку різноманітних структур і організацій громадянського суспільства, бізнесу, організацій публічного сектора, а й як засіб, стимул, ефективний механізм активізації, розширення участі у процесі вирішення державних справ, у

механізмах вироблення і реалізації державної політики (Сморгунов 2010 : 132).

Модернізацію, як правило, пов'язують з рухом у бік відкритої управлінської системи, корекція розвитку якої забезпечується не стільки втручанням правлячої еліти, скільки завдяки діяльності інститутів із саморегулюючими механізмами, головним елементом яких є система зворотного зв'язку. Виходячи з цього розуміння, стратегія модернізації повинна полягати в забезпеченні створення нового, відкритого типу взаємодії держави і суспільства, де інститути виступають необхідними провідниками прямих і зворотних сигналів у рамках гнучкої політико-адміністративної системи, що розвивається з урахуванням місцевих цінностей і сформованих соціальних практик. Така система передбачає:

- створення умов, що забезпечують для населення не тільки право, а й реальну можливість отримувати достовірну інформацію про прийняті державні рішення, а також впливати на процес їхнього прийняття (конкуруючі політичні партії і групи інтересів, вільна преса, інформаційна відкритість органів влади);

- політичне лідерство, яке включає конкуренцію програм і кандидатів на найважливіші державні посади;

- формування раціональної бюрократії (компетентної і відповідальної перед обраними населенням політичними лідерами), що забезпечує виконання необхідних управлінських функцій на основі неупередженої законодавчої системи і правової технології вирішення конфліктів;

- розширення спектра методів, які можуть застосовуватися для ефективного управління, включаючи стратегічне планування, політичний аналіз, програми вирішення пріоритетних завдань, зовнішній і внутрішній аудит ефективності, фінансове управління і електронну обробку даних (Хантингтон 2004: 319-321).

Виникає питання про реальність цих модельних характеристик політико-адміністративної системи на практиці в тих країнах, де владні відносини орієнтуються більшою мірою на силу, ніж на формування комунікаційних каналів від громадянського суспільства до уряду і навпаки. До того ж є сумніви у готовності бюрократії діяти відповідно до інноваційних рішень вищого політичного керівництва, з огляду на її дискреційні повноваження, що створюють постійну небезпеку опортуністичної поведінки в рамках принципалагентських

відносин (The Oxford Handbook of Political Institutions 2008: 368-369).

Для відповіді на ці питання потрібно зіставити реально діючий політико-адміністративний механізм формування і реалізації стратегії модернізації і названі модельні характеристики. Всі основні фактори політико-адміністративного механізму можна звести у дві великі групи, що впливають як на створення, так і на реалізацію модернізаційної стратегії: екзогенні та ендогенні. Екзогенні чинники включають стандарти, агентів і способи публічної підзвітності держави громадянам. Сюди ж відносяться інститути політичного і функціонального представництва інтересів, які проявляються в таких формах взаємодії суспільства і держави, як електоральна система, а також лобізм і корпоративізм. Ендогенні фактори включають як інтереси політичної еліти, так і сформовані в органах державного управління моделі адміністративного впливу. У сукупності ці фактори створюють політико-адміністративний механізм, управлінські можливості та обмеження, що впливають на зміст і здійсненність сценарію планованих інституційних перетворень (Кудрин 2011).

Такий раціонально вибудований алгоритм створення і реалізації стратегії модернізації в нашій країні повинен бути істотно скорегований у зв'язку з реальною соціальною і політичною пасивністю населення і закритим характером прийняття державних рішень. На цьому етапі панує переважно бюрократичний тип вироблення політики перетворень. У результаті роль соціального середовища (громадянського суспільства і бізнесу) мінімізована, а характер перетворень визначають представники вищої політичної та бюрократичної еліти, зацікавлені перш за все у точному й швидкому виконанні своїх рішень нижніми поверхами адміністративної ієрархії, а також у власному контролі над критично важливими адміністративними та фінансовими процесами. Тут модернізація неминує наштовхуватися на серйозні обмеження, які виходять з особливостей реального процесу формування та здійснення державної політики, та нездатності вищого політико-адміністративного керівництва країни виробити послідовну стратегію реформування соціуму. Тому самий процес розробки й здійснення державної політики, а не тільки її зміст, може стати однією з основних перешкод у процесі реалізації інноваційних, модернізаційних заходів.

Взаємозв'язок інституційних трансформацій і політичної модернізації свого часу переконливо показав С. Хантінгтон. Відповідно, політичну стратегію модернізації державного управління можна уявити як створюваний інституційний дизайн, який залежить від політичного цілепокладання, що враховує інтереси різних груп і реалізується через систему норм. Розробка цієї стратегії передбачає не тільки теоретично обґрунтовані підходи до розуміння механізмів інституційних змін (інституційних траєкторій) у системі державного управління, а й з'ясування інституціонального порядку прийняття самих стратегічних рішень (Хантінгтон 2004 : 216-217).

Як зазначав В. Полтерович, завдання пошуку стратегії модернізації (способів з'єднання поточного стану з бажаним) має суттєву специфіку в теорії реформ. Тут виявлення бажаного стану відбувається в оперативному процесі одночасно з рішенням (Полтерович 2008: 14).

Історичний досвід показує, що навіть детально розроблена політика не є бездоганною у разі якщо для її формування і реалізації не залучалися різні верстви адміністративного апарату, представники бізнесу, академічне співтовариство. Нерідко використовується вибіркова інформація, яку отримує політична еліта з різних центрів влади, а також значною мірою через лобіювання політико-фінансових кіл. Бюрократичний характер процесу обтяжений типовою проблемою тривалого узгодження. Таким чином, сучасний політико-адміністративний механізм формування і реалізації стратегії модернізації характеризується створенням численних формальних модернізаційних проектів, де головна роль належить бюрократії. Такий механізм дає нові можливості для отримання додаткової адміністративної ренти. Але в результаті з'являється небезпека зведення модернізації до спроб реалізації витратних і неефективних інфраструктурних проектів з демонстрацією окремих прикладів досягнень у сфері нових технологій. Такі проекти неминуче супроводжуються високим рівнем корупції. Вихід з цієї моделі «модернізаційного» розвитку ряд авторів бачить лише в поступальній демократизації усього суспільства (Государственное управление 2011).

Безумовно, демократія як політичний порядок зі сталими інститутами і загальноприйнятими правилами гри корелює з управлінням. Суть демократичного

політичного режиму полягає у наданні можливостей для виправлення зроблених урядом помилок, у подоланні наслідків неправильних рішень і здатності робити відповідні висновки. Демократія здатна створити умови для багаторівневої політичної участі широкого загалу, але вона не забезпечує ефективного управління. Іноді корупція може становити більшу небезпеку для легітимності влади, ніж її авторитарна природа. Критика авторитаризму не повинна призводити до спрощень, коли політична демократизація розглядається як необхідна умова модернізації. Найважливіша умова недемократичної модернізації – вибудова системи правил, аналогічних вимогам глобального ринку, і неухильне їхнє дотримання. Пріоритетами у цій моделі модернізації є створення чітко діючої правової та судової системи і реформування бюрократії, виходячи з принципу керованості. Така стратегія, зокрема, передбачає вибудовування власних правил взаємодії законодавчих і виконавчих органів влади, далеких від моделі стримувань і противаг. На перший план тут виходять виконавчі владні структури, які прагнуть створити інститути політичного ринку не за допомогою конкурентних механізмів плюралістичної моделі взаємодії груп інтересів, а ґрунтуючись на послідовній реалізації стратегії, орієнтованої на вирішення проблеми керованості (Государственное управление 2011).

Рішення проблеми керованості не можна зводити лише до сукупності технологій, спрямованих на підвищення ефективності апарату виконавчої влади, створення процедур, що мають на меті «налагодження» імпортованих з передових держав ефективних механізмів діяльності інститутів управління. У рамках такого підходу одними з пріоритетів модернізації є:

– підвищення зовнішньої ефективності державного управління, що включає такі заходи, як ліквідація надлишкових державних функцій, впровадження системи аутсорсингу адміністративно-управлінських процесів, підвищення ефективності системи закупівель для державних потреб, розробка стандартів державних послуг (Государственное управление 2011).

У цілому такий підхід можна назвати технократичним. Він добре описує модельні цілі модернізації, показує сучасні досягнення розвинених країн. Однак він обмежений спроможністю адміністративних структур створити стійкі управлінські

практики, що базуються на ефективних (як ендогенних, так і екзогенних) інститутах. Його обмеженість викликана ігноруванням владної складової політико-адміністративного механізму. Разом із тим, без урахування суперництва зацікавлених у державних рішеннях груп, без розуміння інтересів політичної еліти у зміцненні «владної вертикалі» неможливо не тільки провести аналіз модельних цілей модернізації, але й виявити стимули ключових акторів необхідних дій і, отже, оцінити ймовірність успіху її реалізації.

Слабкість існуючої нормативної системи перешкоджає легітимації та інституціалізації реально діючих правил і процедур, систематизація яких свідчить про тенденцію складання не плюралістичного, а корпоративістського типу представництва інтересів. На часі корпорації поки що часто залишаються недооформленими сурогатними спільнотами, а їхні інтереси реалізуються через неформальні клієнтські зв'язки. У такій ситуації механізми, процедури розв'язання й попередження конфліктів не інституціалізуються, кожен конфлікт розв'язується індивідуально, відповідно до автономно-вертикального характеру клієнтських відносин – через торг і надання виняткових привілеїв на основі розділу сфер впливу між бюрократичними структурами. При цьому держава прагне не знищувати корпоративні групи, а вибудовувати систему відносин з ними виходячи з позиції власного домінування. Подібний підхід передбачає виконання основними елітними групами таких вимог, як згода на самообмеження у певних сферах, взяття на себе зобов'язань в ряді областей (участь у значущих для уряду інвестиційних проектах, дисципліна у сплаті особистих і корпоративних податків, спонсорювання певних соціальних програм та ін.). Групи інтересів також зобов'язані приймати на себе зобов'язання, діючи в якості агентів держави, з підтримки суспільної стабільності і соціальних гарантій. У такій системі групи інтересів зберігають можливості для свого існування, але функціонують не в останню чергу як агенти державної політики. Вони здійснюють свою діяльність під прямим контролем держави, яка не порушує їхню легітимність і за умови підтримки з боку громадської думки, може використовувати навіть силові методи стосовно цих груп у будь-який момент. Вибудовування державою подібної системи відносин має особливий сенс перед обличчям існуючих

модернізаційних викликів (потреба в різкому збільшенні інноваційних проектів та їхньому фінансовому забезпеченні, завдання структурної і технологічної перебудови економіки і соціальної сфери, критичне відставання в розвитку окремих регіонів).

Якщо сьогодні в українському державному управлінні переважають неформальні, персоналізовані норми узгодження рішень, то перехід до формальних, організаційно-правових процедур погоджень у просуванні групових інтересів має в цілому позитивне значення для підвищення рівня передбачуваності державної політики, зростання підзвітності, а тим самим і керованості. Висування на перший план критерію керованості пов'язано з підвищенням ролі експертного співтовариства для аналітичної підготовки управлінських рішень, що означає відхід від режиму «ручного управління». Інституціалізація правил і процедур корелює не з політикою, що є продуктом групової боротьби всередині політичної та економічної еліт, а з політичним курсом, який розробляється на основі раціонального політичного аналізу і орієнтований на урядові пріоритети (Ковбасюк, Голубь 2013: 67).

Незалежні експертні та консалтингові центри, арбітражі є важливими акторами політико-адміністративного механізму модернізації. Завдяки тому, що вони не залежать від інтересів великого бізнесу, а також їхньому досвіду і взятим на себе зобов'язанням, які пов'язані не стільки з політичним обміном, скільки з вирішенням конкретних проблем, таким інститутам вдається вирішити завдання балансування між групами впливу. Значення цих інститутів у такому випадку визначається їхньою здатністю привертати увагу громадськості до певної проблеми, поширювати політичні ідеї і втілювати ці ідеї у конкретні рішення. Підвищення рівня керованості здійснюється через зміни інститутів, що діють у сфері, що реформується, і через зміни в інституційній структурі, що позначається на зміні соціальних агентів. Тим самим вільно виникають ідеї нововведень, які проходять через фільтр відбору за критерієм ефективності, який і визначає, які з них (з урахуванням ефекту зростання віддачі і випадковості початкового вибору) отримують масове поширення. Ефективність нових правил і успішна їх реалізація в діях різних акторів безпосередньо залежать від того, яким чином вони сприймуть нову дійсність (Кудрин 2011).

У контексті реформування політичної системи (що передбачає продовження пошуку шляхів удосконалення органів державної влади, зокрема, проведення парламентської, адміністративної, судової, прокурорської, адміністративно-територіальної та інших реформ), українські політологи В. Ребкало і О. Валецький вказують на такі головні пріоритети політико-адміністративної модернізації суспільства і держави: становлення якісно нової політичної системи, адекватної реаліям нового державного і суспільного ладу, остаточний демонтаж застарілих політичних інститутів; забезпечення здійснення принципу розподілу функцій влади; забезпечення принципу демократизму в діяльності всіх органів державної влади та місцевого самоврядування, відкритості їхньої діяльності; забезпечення політичної та духовної консолідації суспільства; розвиток політичної та правової освіти, культури населення (Вибори – шлях до демократизації суспільства 2002 : 19).

Таким чином, можемо стверджувати, що формування нового політико-адміністративного механізму диктує потребу посилення стратегічного управлінського потенціалу в центральних і регіональних органах державної влади. Це пов'язано, перш за все, з необхідністю розширення спектра акторів, що беруть участь як у розробці, так і в реалізації пакетів урядових програм, при тому, що на сучасному етапі модернізації змінюється вектор дії центральної влади, регулююча роль якої від суто адміністративних завдань все більше переходить до координації зусиль державних, комерційних і некомерційних структур. Успіх координуючої діяльності органів державного управління багато в чому залежить від добре функціонуючих політико-адміністративних інститутів, тобто правил, що забезпечують прямі і зворотні зв'язки між державою як суб'єктом управління і акторами, дії яких є об'єктом державного регулювання. Створення таких правил вимагає не тільки повного обліку принципів і механізмів сучасного менеджменту, а й ступеня зацікавленості в

їхньому існуванні груп спеціальних інтересів, які прагнуть отримати максимальну вигоду від можливих інституційних змін або їх відсутності.

ЛІТЕРАТУРА

Ребкало, В.А. 2012. *Реформування державної політики в Україні: теоретико-методологічні засади дослідження та впровадження* : Навч. посібник / В.А. Ребкало, за заг. ред. В.В.Тертички, В.А.Шахова К.: Львів: НАДУ

Афонін, Е. А., Бережний, Я. В., Валецький, О. Л. 2010. *Концептуальні засади взаємодії політики й управління* : навч.посіб.; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова, В. В. Голубь, В. М. Козакова. К.: Вид-во НАДУ

Сморгунов, Л. В. 2010. "Государство и политика модернизации", *Вестник философии и социологии КГУ* 2: 132-139.

Хантингтон, С. 2004. *Политический порядок в меняющихся обществах*. М.: Прогресс-Традиция.

The Oxford Handbook of Political Institutions (Oxford Handbooks of Political Science). 2008. Ed. by R. A. W. Rhodes. Oxford University Press.

Кудрин, А.Л. Выступление на VIII Красноярском экономическом форуме. URL: <http://government.ru/docs/14194/> (дата звернення 11.11.2018).

Полтерович, В.М. 2008. "Стратегии модернизации, институты и коалиции", *Вопросы экономики* 4: 13-24.

Государственное управление в XXI веке: традиции и инновации. 9-я Международная конференция (25–27 мая 2011 г.). Часть 2. М.: Изд-во Московского университета, 2011. URL: http://www.spa.msu.ru/uploads/files/books/konf_2.pdf (дата звернення 10.11.2018).

Ковбасюк, Ю.В., Голубь В.В. 2013. "Модернізація державного управління та децентралізація влади в контексті реалізації реформи", *Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава*": навч.-метод. матеріали. К.: НАДУ.

Вибори – шлях до демократизації суспільства. Методичні матеріали з питань виборчого процесу. 2002. / За ред. В.М. Князева. К.: Вид-во УАДУ.